TORNIONLAAKSON MUSEO
TORNEDALENS MUSEUM

Viranhaltijapäätös 211/12.03.03.00.01/2026

Tornionlaakson museon johtaja 13.11.2026 § 154/2026

TLM_Lausunto_MUONIO_Kylkirovan ak_kaavaehdotus_13112026

Päätöksentekijä Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta / museeon johtajan sijainen Ylimartimo Teija

Valmistelija arkeologi Puolakka Hanna

MUONIO, KYLKIROVAN ASEMAKAAVA, KAAVAEHDOTUS

Muonion kunta on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa Kylkirovan asemakaavan kaavaehdotuksesta. Lausuntopyynnön liitteenä museolle on toimitettu 25.8.2026 päivätty asemakaavaehdotus ja kaavaselostus liitteineen. Tornionlaakson museon on lausunut kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 5.3.2026 sekä valmisteluaineistosta 24.6.2026.

Kaavaehdotus

Kaavaehdotuksessa suunnittelualueen keskelle, Kylkirovan lakialueelle on osoitettu *Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue, jonne saa sijoittaa ohjelmapalveluiden käyttöön tarkoitettuja rakennuksia ja rakenteita* (RM-1). Muu osa alueesta on osoitettu *Maa- ja metsätalousalueeksi* (M), jolle on osoitettu *Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita, joiden ominaispiirteiden säilyminen on huomioitava maankäytön suunnittelussa ja toteutuksessa* (luo-1). RM-1-alueelle on osoitettu neljä rakennusalaa ja niille yhteensä rakennusoikeutta 3000 k-m². Rakennusten suurimmaksi sallituksi kerroskorkeudeksi on osoitettu I. Näiden lisäksi RM-1-alueelle on osoitettu *Ohjeellinen ajoreitti* (a) ja P*ysäköimispaikka* (p). Yleisillä asemakaavamääräyksillä ohjataan muun muassa rakennusten sopeutumista ympäristöönsä, valaistuksen järjestämistä ja sen mahdollisten haitallisten maisemavaikutusten vähentämistä sekä poronhoidon ja vapaan laidunnusoikeuden huomioon ottamista alueella.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaavoitettava alue sijaitsee näyttävällä paikalla Kylkirovan rinteessä. Kaavoitettavalta alueelta ei tunnettu aiemmin muinaismuistolain (295/1963) suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tornionlaakson museo on lausunnossaan Kylkirovan asemakaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (5.3.2026) edellyttänyt arkeologisen inventoinnin teettämistä. Kaavoitettavalla alueella suoritettiin arkeologinen inventointi kesällä 2026 ja inventointiraportti on kaavaehdotuksen liitteenä (Heilu Oy / Jussi-Pekka Hiltunen & Niko Liedes). Tässäkään inventoinnissa ei havaittu alueelta ennalta tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita ja tämä on huomioitu myös kaavaselostuksessa. Selvitykset ovat nyt ajantasaiset ja riittävät, eikä kaavalla ole vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön.

Viranhaltijapäätös 211/12.03.03.00.01/2026

Tornionlaakson museon johtaja 13.11.2026 § 154/2026

Vaikutusten arviointi

Kaavaselostusta ja muuta aineistoa on päivitetty muun muassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden osalta Tornionlaakson museon aiempien lausuntojen pohjalta. Erillistä maisemaselvitystä ei ole edelleenkään laadittu, vaan vaikutusten arvioinnissa tukeudutaan aiotusta rakentamisesta jo aiemmin esitettyihin havainnekuviin ja valokuviin. Rakentamista ei kuitenkaan ole havainnollistettu valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön suunnalta, jolloin sen todellisia vaikutuksia maisemaan ei voi arvioida.

Tornionlaakson museo muistuttaa kuntaa, että mikäli kunta hyväksyy kaavaehdo-tuksen, sallii se rakentamisen maisemallisesti hyvin näkyvälle paikalle. Kylkirovan rinteiden jyrkkyyden ja alueen luonteesta johtuvien mainittujen kasvupaikkateki-jöiden vuoksi puuston korkeus ja sitä kautta suojausvaikutus voi olla arvioitua vähäisempi. Vähäpuustoisille lakialueille sijoittuva rakentaminen aiheuttaa väistämättä maisemavaikutuksia laajemmalle alueelle kuin alempiin maastonkohtiin rakentaminen, minkä vuoksi maakuntakaavassakin ohjataan välttämään maisemallisesti aroille paikoille rakentamista.

Rakentamisen ohjaukseen ja haitallisten maisemavaikutusten vähentämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta haitallisia maisemavaikutuksia ei aiheutuisi **Ylimuonion kylän** valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön suuntaan.

Teija Ylimartimo
rakennustutkija, museonjohtajan sijainen

Jakelu

Muonion kunta
Muonion kunta, Harmaala Aatu
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lupa- ja valvontavirasto